

כניסת שבת		יציאת שבת
ירושלים	18:49	20:05
ת"א	19:04	20:08
חיפה	18:57	20:08
באר שבע	19:06	20:06

אילו של צחוק

פרשת "אמר"

פרשת "אמר" פותחת בדיני הכהונה, ובהגבלות המוטלות על הכהנים מחמת קדושתם: **"וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, אָמַר אֶל-הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן; וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, לִנְפֹשׁ לֹא-יִטְמָא בְעַמִּי. כִּי, אִם-לְשָׂאוֹ, הַקֹּרֵב, אֵלָיו: לְאִמּוֹ וּלְאִבּוֹ, וּלְבִנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאֲחִיו."** (כ"א, א' ב')

כלומר: אף על פי שמצווה על כל אדם ללוות את המת ולהובילו לקבורה, לכהן אסור להיות במקום שבו הוא עלול להיטמא ממת, לגעת במת או לשהות עמו תחת קורת גג אחת, מלבד לשבעת קרוביו - אב, אם, בן, בת, אח, אחות, אישה. ויש לשאול: מהי אותה מעלה שנתנה לכהנים, שאינם רשאים להיטמא למת?

כותב הרב חיים אפרים זייציק זצ"ל בספרו **אור חדש**, כי במצוות ה' להתקרב אל המת ולהיטמא ממנו, יש מטרה להניא את האדם מדמיונו כי לעולם יהיה בריא ושלם, ולפיכך הוא מתרשל בעבודת ה'.

בבוא האדם במגע קרוב עם המת, הוא רואה לנגד עיניו את קרובו שהיה פעיל חרוץ ונמרץ עד לאחרונה, והנה כעת הוא מוטל על מיטתו ללא תנועה, ואת כל יגיעו ועמלו הוא משאיר לאחריים, על כורחו הוא מופרד לעולם מתאוות החיים, וכל שנותר לו הוא רק רכושו הרוחני.

חשבון נפש זה שיעשה האדם בעת קרבתו אל הנפטר אמור לישר את דרכיו ולגרום לו להרהר בתשובה, לשפר את מעשיו, ולהשקיע יותר במצוות ובעניינים רוחניים.

אולם, צורך זה קיים רק אצל אנשים הזקוקים לחיזוקים חיצוניים, חיזוקים שבלעדיהם היו שוקעים בטרדות הזמן ולא היו מתפנים לעשות חשבון נפש עם עצמם. לא כן הוא בן עליה, המעורר את עצמו תמיד, ואינו ממתין לחיזוקים חיצוניים כדי להזכיר לעצמו כי חיי האדם בעולם הזה הינם זמניים בלבד ומסתיימים בסופו של דבר. אדם כזה אינו זקוק להימצא בקרבת הנפטרים כדי להתעורר, לפי שכבר קנה בעצמו את תחושת הארעיות בעולם הזה.

תוהו ושואל **הסבא מקלם זצ"ל**: מדוע אין אור האמונה מתחזק בכל אדם בעוז ובתעצומות? הרי אדם הרואה בנין מפואר חושב מיד: מי בנה ארמון זה? ואנחנו רואים עולם גדול, מלא נפלאות, מלא חכמה, מלא גבורה ובימינו אלה מלא קורונה - הרי טבעי הוא שנחפש את כל הדרכים שיובילו אותנו להתקרב אל מי שברא אותו ולמצוא חן בעיניו! התשובה היא אחת - בלבול הדעת! אדם שמחשבתו מופרעת ומוסחת אינו נוהג כפי שמורה ההיגיון, כי הוא מבולבל ואינו ממוקד. ומה מבלבל אתו? המולת החיים וחיי השעה! רצונות שונים מתרוצצים בקרב האדם ומושכים אותו לכיוונים שונים, ובאין מנוחה אין הוא מסיק את המתבקש ואין הוא פועל לפי המסקנות המתבקשות.

רבי ראובן גרוזובסקי זצ"ל מוסיף ומסביר, כי שורש הדברים נובע ממרידה ופריקת עול - אין כאן רק כמיהה להנאה רגעית, אלא שאיפה למרוד בכל מוסכמות ולפרוק כל עול, אפילו המוסכמה היא חיובית וחיובית ואפילו העול הוא מהנה ומביא תועלת.

אמרו חז"ל (בי"ב, טז/א): **"ברא הקב"ה יצר הרע, ברא לו תורה תבליו"**. רש"י הקדוש מבאר, שבכוח התורה לבטל מליבו של אדם כל רצון לחטא ועוון, ולפיכך, דרך אחת היא ההתמודדות עם בלבול הדעת ופריקת העול: קבלת עול מלכות שמיים, וקביעת עיתים לתורה.

מחציתה השנייה של פרשת השבוע, היא פרשת המועדים. לאחר הצגת חג המצות והציווי הבא בעקבותיו אודות מנחת העומר, מובאת מצוות ספירת העומר או מבצעים בימים אלו: **"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשֶּׁבֶת מִיּוֹם הַבֵּיאְכֶם אֶת-עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה."** (כ"ג, ט"ו)

לאחר מאות שנות סבל, יצאו בני ישראל בפסח ממצרים. המון העבדים שיצאו, לא היה ביכולתם לקבל את התורה. תחילה היה צורך לשנות את האווירה, ליצור את האטמוספירה הרוחנית הראויה, ולשנות את סולם העדיפויות. העם זקוק היה לפסק זמן כדי להתכונן כראוי למפגש עם האלוקים. תקופה זו, ארבעים ותשעה ימי הספירה, סיפקו לעם הזדמנות להיערכות נפשית בצורה הדרגתית ויסודית לקראת המאורע הגדול.

גם בימינו, ימי ספירת העומר מהווים ימי הכנה לקראת חג מתן תורה. את ספירת העומר אנו מתחילים לספור מיד למחרת יום טוב ראשון של פסח - ביום שלאחר יציאת מצרים, והיא נמשכת שבעה שבועות עד לחג השבועות, חג מתן תורה.

זה הזמן לעבוד, לספור!!! כאשר אדם מצפה ומתגעגע לקראת מאורע גדול המתקרב והולך, מקובל לספור לאחור: עוד ארבעים ותשעה יום נותרו עד לאותו יום, עוד ארבעים ושמונה יום וכו'. ואילו אנו בספירת העומר מוסיפים והולכים: היום יום אחד, למחרתו שני ימים וכו'. אין זו ספירה רגילה של המתנה ליום הגדול - ספירה אל האפס, אלא **ספירה קדימה!** זו היא **ספירה של עשייה**, כמה ימים עברו ומה כבר עשינו, מה כבר תוקן, מה הושלם, איזו התקדמות הושגה ומה המשימה הבאה.

וכתוב **בזוהר הקדוש** בפרשת "מצורע", ששלושת הפסוקים מפסוק י"ג בפרק ט"ו עד סוף פסוק ט"ו יש בהם 49 מילים, והם כנגד 49 יום של ספירת העומר:

"וכי-יָטָה הַבָּב, מִזֹּבֹב--וְיִסָּפֵר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֲרָתוֹ, וְיִכָּסֵּס בְּגָדָיו; וְיִרְחֹץ בְּשָׂרוֹ בְּמֵיִם חַיִּים, וְיָטָה. וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, יִקַּח-לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים, אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה; וְיָבֵא לִפְנֵי ה', אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וְיִתְּנֵם, אֶל-הַכֹּהֵן. וַעֲשֵׂה אֹתָם, הַכֹּהֵן--אֶחָד חֲטָאת, וְאֶחָד עֹלָה; וְיִכָּפֵר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי ה', מִזֹּבֹב."

ואומר הגר"א **מילנא** שהמילה **"מועד"** שכתובה שם היא המילה ה-ל"ג, רמז לכך שיום הספירה השלושה ושלושים הוא יום שמחה - מועד.

השבוע, נציין את יום הספירה **השלושה ושלושים**. ביום זה נוהגים קצת שמחה, וטעם השמחה בל"ג בעומר המופיע בדברי הראשונים ובשולחן ערוך (תצג, ב) הוא, שביום ל"ג בעומר פסקו תלמידי רבי עקיבא מלמות. ויש אומרים שבל"ג בעומר סמך רבי עקיבא את חמשת תלמידיו הצעירים שלא מתו במגפה, והם: רבי מאיר, רבי יהודה בר אלעאי, רבי יוסי, רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בן שמוע, ומהם נמשכה מסורת התורה בישראל (שער הכוונות), **והחתם סופר** זי"ע מוכיח, שתחילת ירידת המן במדבר הייתה ביום י"ח באייר, שהוא ל"ג בעומר, ולזכר זה נוהגים בו קצת שמחה.

יום ל"ג בעומר התקבל במסורת כיום פטירתו של רשב"י, ולרגל יום ההילולא, אביא בפניכם את דרך לידתו המופלאה, שיש שגורסים כי הייתה אף היא ביום ל"ג בעומר, כפי שמובא בספר נחלת אבות:

יוחאי אביו של ר' שמעון היה משבט יהודה, והיה מגדולי הדור, ועשיר נכבד וקרוב למלכות, ואשתו של יוחאי היה שמה שרה - מזרע הנשיאים, זרעו של הלל הזקן. ותהי שרה עקרה, וכשראה יוחאי שעברו הרבה שנים עלה בדעתו לגרשה, לאחר זמן נודע הדבר לשרה אשתו, שיוחאי בעלה רוצה לגרשה, ולא אמרה לו דבר, רק שהייתה מרבה לצום ולתת צדקה ומתפללת יום יום בהיותה לבדה, ותבך בכי גדול לפני השם בלב נשבר, להצילה מגירושין על ידי שתלד בן.

ויהי בליל ראש השנה, וירא יוחאי בחלומו והנה הוא עומד ביער גדול מלא אילנות לאלפים ולרבבות, מהם רעננים הנותנים פירות, ומהם יבשים, והוא - יוחאי, נשען על אילן יבש, וישא עיניו וירא, והנה איש מידה, מראו נורא מאד, ועל שכמו נאד אחד מלא מים, ויעבור בכל היער וישקה כמה מהאילנות היבשים, ובכמה אילנות עבר ודילג עליהם והניחם כמו שהם יבשים, ולא השקה אותם. ויגיע עד האילן אשר נשען עליו יוחאי, ויוציא מחיקו צלוחית אחת קטנה מלאה מים חיים טהורים, וישקה את האילן אשר נשען עליו יוחאי ויברכהו. ואז ראה יוחאי, כי שרתה הברכה באותם מעט מים, וגאו מאד ויכסו כל סביבות האילן שעליו נשען, ואז תיכף נשא האילן פרי - תפוחים גדולים ויקרים, וסביבם מלא עלים רעננים, ויגדל האילן עד מאד עלים ופירות הנותנים ריח חזק למרחוק. וישמח יוחאי מאד על המראה שראה בחלומו, ויקץ משנתו מתוך שמחה, ויספר את חלומו לאשתו ויאמר לה: חלום חלמתי, ופתרונו, לדעתי, פשוט הוא: "היער" הוא העולם, "והאילנות" הן הנשים. מהן נותנות פירות, ומהן עקרות, כאילנות היבשים. ובראש השנה נפקדות - יש מהן להוליד, ויש מהן נשארות עקרות. ואת בתי היא האילן שהייתי נשען עליו, והשקו אותי ממעיין הברכה, להוליד בנים צדיקים וחכמים.

ואמנם דבר אחד נשאר לי להביא בפתרון חלומי: מדוע כל האילנות השקה אותם מן הנאד, והאילן שהייתי נשען עליו השקה מהצלוחית ושפך עליו את כל הצלוחית, ולא השקה מאותה צלוחית, לא קודם לכן ולא אחר כך, שום אילן אחר, רק את כולה שפך על אותו אילן שהייתי נשען עליו? ותאמר לו אשלו: תמליחך תמיהה, ובכן תרשני לילך אצל הקדוש רבי עקיבא להגיד לו את החלום, והוא יגיד לנו את פתרונו.

ויהי במוצאי ראש השנה הלכו שניהם יחדיו אצל התנא הקדוש רבי עקיבא, ויספר לו יוחאי את חלומו, ויפתור לו כאשר פתר יוחאי, ואמנם הודיעו סבת השקאת אותו אילן רק מהצלוחית, ויאמר לו: די יוחאי! כי חלומך הוא משל על הנשים היולדות והעקרות, ואשתך שרה היא מהעקרות, שאי אפשר לו להוליד בשום אופן! ורק על ידי תפילותיה ורוב דמעותיה אשר שפכה לפני השם, הם שזיכו אותה ונהפכה מעקרה ליולדת! והצלוחית שראית היא צלוחית של דמעותיה שנאספו, ומחן השקוה ורווה להוליד לך בנים, ולכן לא השקו מאותה הצלוחית שום אילן אחר, רק אותה אילן שאותה נשענת עליו, הרומז לאשתך.

ויאמר רבי עקיבא אל שרה: הנה בזאת השנה הנך הרה ויולדת בן, שיאיר לישראל בחכמתו ובמעשיו. וישמחו יוחאי ושרה אשתו מאד מדברי רבי עקיבא, וילכו לביתם. ותהר ותלד בן, והבית נתמלא אורה מההוד וההדר שהיה חופף עליו, וידעו כל רואיו כי ברכה בו ויאיר לישראל אור גדול. וישמחו הוריו בו מאד ויהללו את השם, ויחלקו צדקות ויעשו סעודה ומשתה גדול ביום מילתו, ויקראו את שמו "שמעון", כי שמע השם לקול תפילת אמו ולקול בכיותיה.

רבי שמעון בר יוחאי הביא אור גדול לעולם.

עד לאותם ימים בהם חי ופעל רבי שמעון בר יוחאי, היתה תקופה קשה ביותר לעם ישראל. הרומאים, ובראשם הקיסר אדרינוס, רדפו את היהודים בכל מקום שהיו. רדיפות אלו נמשכו מאז חורבן הבית ועד לתקופה זו של רשב"י. במיוחד רצו הרומאים לגזור על היהודים שימירו את דתם על ידי גזרות קשות, וזור זה היה נקרא בפי חז"ל "דור של שמד", כי זה היה עיקר מטרתם – השמדה רוחנית של כלל ישראל.

כידוע, הם הוציאו להורג את עשרת הרוגי מלכות, אשר ביניהם נמנו גם רבותיו של רשב"י. אך לאחר מכן, בימיו של רבי שמעון, כשעלה על כס קיסרות רומי המלך אנטונינוס פיאוס, הוקל מעט עולם של הרומאים.

אולם לא כן היה גורלו של רבי שמעון. הוא עצמו נרדף על ידי המלכות ואף הוציאו עליו גזר דין מות, מסיבת היותו מנהיג עם ישראל ומלמד תורה ה'. הוא הוכרח להימלט לחתביא את עצמו במערה שלש עשרה שנה, ומעשה שהיה כך היה:

הרומאים, במקביל לגזרותיהם, החלו בבניית ארץ ישראל: הם בנו גשרים ושוקים ותקנו מרחצאות, והכל בכדי להראות ליהודים, שטוב וכדאי להתחבר אליהם ולחסות בצלם. באותה עת ישבו יחד חכמי ישראל והם: רבי יהודה בר אלעאי, רבי יוסי ורבי שמעון בר יוחאי, וישב איתם גם יהודה בן גרים. פתח רבי יהודה ואמר: "כמה נאים מעשיהם של אומה זו (הרומאים): תקנו שוקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות!" רבי יוסי שתק ולא הגיב מאומה. נענה רבי שמעון בר יוחאי ואמר: "כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמם: תקנו שוקים – להנאתם ולטובתם, תקנו מרחצאות – לעדן בהם עצמם, תקנו גשרים – ליטול בהם מכס".

הלך יהודה בן גרים וסיפר את הדברים לקרוביו וידידיו, ומתוך כך נודע הדבר גם למלכות. יצא דבר המלכות וגזרתם על כל המשתתפים באסיפה, כדלהלן: רבי יהודה ששיבח את הרומאים – יתעלה ויהיה ראש המדברים בכל מקום. רבי יוסי ששתק – יגלה לציפורי. רבי שמעון שגינה את המלכות – ייהרג.

כאשר נודע הדבר לרבי שמעון, ברחו הוא ובנו רבי אלעזר מביתם והתחבאו בבית המדרש. כל יום הייתה אשתו מביאה להם לבית המדרש פת לחם וכד של מים לסעוד את לבם.

כאשר גברו החיפושים, חשש רבי שמעון שמא יתגלה מחבואם, ואמר לבנו: שמא יצערו אותה אנשי המלכות והיא עלולה לגלות את מקום מחבואם! יצאו רבי שמעון ובנו מבית המדרש וברחו אל מחוץ לעיר, והתחבאו במערה בכפר פקיעין אשר בגליל העליון. שם נעשה להם נס גדול, ונברא להם בפתח המערה עץ חרובים ומעין מים, מהם אכלו ושתו רשב"י ובנו כל ימי היותם במערה. היה זה נס בתוך נס, כיון שעץ החרוב אינו טוען פירות אלא לאחר שבעים שנה, ואילו כאן הוציא פירות בו במקום. ועוד מנפלאות העץ, שאף על פי שהיה עץ של חרובים, היה נהפך בכל ערב שבת לאילן של תמרים.

שתיים עשרה שנים רצופות ישבו רבי שמעון ובנו במערה, ואף אחד לא ידע על מקום מחבואם.

לע"נ אסתר מזרחי בת יחזקאל וכתון ז"ל

נלב"ע ב' טבת ה'תש"פ. ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ ר' יצחק ב"ר נסים מזרחי ז"ל

נלב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.